

інтеграції і відповідно інтегративного підходу – сутнісна, холістська, поліцентрична, філософська, технологічна, особистісно-орієнтована; де застосовуються різні субмеханізми інтеграції: закон, мережа теорій, картина світу (Бібік Н., Гончаренко С., Засєкіна Т., Ільченко В. та ін.).

Відмінними від традиційної системи визначаються окремі складники змісту: формування цілісної картини світу, чого не можна досягти через окреме викладання предметів; збереження різноманіття: культурного, соціального та біологічного.

Типовою моделлю інтеграції в сучасній школі вважається комбінація з навчальних предметів, освітніх галузей та міжпредметних тем. Окремими навчальними предметами залишаються мова, математика.

Встановлено, що інтегрований підхід у початковій школі має реалізовуватись варіативно. Таким чином, наявна множинність підходів до інтеграції змісту і процесів навчання.

Результати дослідження проблеми «Технології оцінювання особистісних і навчальних досягнень учнів початкової школи»

*О. В. Онопрієнко,
доктор педагогічних наук,
старший науковий співробітник, завідувач відділу
початкової освіти імені О.Я. Савченко
Інституту педагогіки НАПН України*

Наукове дослідження з проблеми «Технології оцінювання особистісних і навчальних досягнень учнів початкової школи» здійснювалось упродовж трьох років. Назвемо його найсуттєвіші результати. Вперше теоретично обґрунтовано й розроблено концептуальні положення щодо вимірювання навчальних досягнень молодших школярів, на основі яких створено і впроваджено в масову практику технології оцінювання особистісних і навчальних досягнень учнів початкової школи, забезпечені дидактико-методичним ресурсом. Розроблено перелік об'єктів формуального і підсумкового контролю й оцінювання результатів навчання з мовно-літературної, математичної і природничої галузей у Новій українській школі; побудовано їх ієрархію; визначено дидактико-методичні вимоги до створення діагностувальних завдань для формуального та підсумкового оцінювання результатів навчання з різних освітніх галузей на основі їх провідних цілей; виділено дидактичні принципи, які забезпечують визначення змісту навчання як ресурсу формування обов'язкових і очікуваних результатів початкової освіти; визначено провідні функції технологій оцінювання. Розроблено методику створення діагностувальних завдань для формуального та підсумкового оцінювання результатів навчання, вхідного діагностування навченості учнів з різних освітніх галузей на основі їх провідних цілей. Виокремлено педагогічні умови, що є підґрунтям для розроблення та реалізації технологій оцінювання навчальних досягнень учнів в контексті компетентнісної парадигми освіти. Розширено наукові уявлення про технології оцінювання навчальних й особистісних

досягнень учнів як невід'ємного складника дидактичної системи початкової освіти: обґрунтована функціональна залежність контрольної-оцінювальної діяльності від пріоритетних цілей початкового навчання, виявлено умови позитивного впливу цієї діяльності на забезпечення якості початкової освіти. Уведено в науковий тезаурус термін «навченість учнів» (відносно стійка властивість особистості, що відображає її здатність до подальшого учіння). Уточнено поняття «залишкові результати навчання» (частина змісту навчання, яка утримується в практиці учнів після стадії вивчення дисципліни і є достатньою для подальшої навчальної діяльності). Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що розроблено й упроваджено в практику технологію вхідного діагностування навченості учнів початкових класів; технологію підсумкового оцінювання результатів навчання випускників початкової школи, забезпечені дидактико-методичною ресурсною підтримкою у вигляді інструментарію оцінювання.

Формування прогностичних умінь учнів: ефективність застосування читацьких технологій, стратегій і практик

*В. О. Мартиненко,
кандидат педагогічних наук,
старший науковий співробітник,
старший науковий співробітник відділу
початкової освіти імені О.Я. Савченко
Інституту педагогіки НАПН України*

Застосування читацьких технологій, стратегій і практик на різних етапах текстової діяльності дало змогу виявити такі позитивні тенденції:

– прогностична діяльність під час читання полегшує процеси сприймання й аналізу тексту, сприяє поглибленому його розумінню, активізації мисленнєвих процесів, розвитку мовлення;

– має позитивний вплив на формування й розвиток таких прогностичних умінь молодших школярів: уміння висувати імовірні гіпотези щодо орієнтовного змісту твору, дитячої книжки на етапі до тексту; передбачати можливий подальший розвиток подій, інформації в художніх та інформаційних текстах, опанувати прийомами мовної та контекстуальної здогадки під час семантизації нової, незнайомої лексики, уміння встановлювати причинно-наслідкові зв'язки у тексті – на етапі власнетекстової діяльності; висувати імовірні смислові гіпотези продовження розвитку змісту після опрацювання тексту (нові події, епізоди, кінцівка, зміна часу подій, моделювання майбутньої поведінки героїв); аналізувати, критично оцінювати власні, а також учнівські читацькі гіпотези під кутом зору їх адекватності, обґрунтованості, перспективності і варіативності – на етапі післятекстової діяльності.

Проведене дослідження дало змогу виявити також такі аспекти, що підтверджують результативність спеціально організованої роботи з формування